

การพัฒนาครูอนุบาลเพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยฮังการีตะวันตก

The Development of Kindergarten Teachers for Human Resource Preparation of Universities of Western Hungary

ฉันทนา จันทร์บรรจง¹
Chantana Chanbanchong

ฮังการีหลังก้าวออกจากโลกคอมมิวนิสต์

ฮังการีเป็นประเทศในยุโรปตอนกลางที่ไม่มีทางออกทะเล มีชายแดนตอนเหนือติดประเทศสโลวาเกีย ทางตะวันออกติดประเทศโรมาเนียและยูเครน ทางใต้ติดประเทศเซอร์เบียและโครเอเชีย ทางตะวันตกเฉียงใต้ติดประเทศสโลวีเนีย และทางตะวันตกติดประเทศออสเตรีย มีเมืองหลวง คือ บูดapest ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 10 ล้านคน เคยถูกปกครองโดยระบอบกษัตริย์ ซึ่งยุคก่อนคริสตกาล 450 ปี มีกษัตริย์เป็นชาวเซลติก แต่หลังจากปี ค.ศ.9 ถึง ค.ศ.430 กษัตริย์เป็นชาวโรมัน และต่อมาด้วยความเจริญรุ่งเรืองจนกลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของยุโรปในหลายด้าน ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 9 จนกระทั่งตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรออตโตมัน (ค.ศ. 1541-1699) ต่อมาได้ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg Monarchy) แล้วได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของราชวงศ์ผสมออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian) ในปี ค.ศ.1867-1918 หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 ฮังการีต้องสูญเสียแผ่นดินราวร้อยละ 70 ประชาชนเชื้อสายฮังการีราว 1 ใน 3 และทำเรื่องทั้งหมด หลังจากนั้นได้ถูกปกครองโดยผู้นำที่เป็นเผด็จการ และเปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์ในช่วงปี ค.ศ.1947-1989

การปฏิวัติในปี ค.ศ.1956 ได้นำมาสู่การเปิดพรมแดนที่ติดต่อกับประเทศออสเตรีย และในปี ค.ศ. 1989 ฮังการีได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสาธารณรัฐภายใต้รัฐสภา (Parliamentary Republic) และมีการเลือกตั้งแบบหลายพรรคเป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1990 หลังจากถูกปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์นานถึงสี่ทศวรรษ ระบอบเศรษฐกิจได้ถูกปฏิรูปจากเดิมซึ่งวางแผนโดยส่วนกลาง มาเป็นเศรษฐกิจแบบการตลาด การลงทุนโดยต่างชาติในฮังการีขยายตัวมากขึ้น โดยรัฐบาลฮังการีต้องการลดการใช้จ่ายภาครัฐไปพร้อมกับการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายสำหรับการเข้าสู่โรโซนในปี ค.ศ.2020 ในปัจจุบัน ฮังการีเป็น 1 ใน 30 ประเทศที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปเยือนมากที่สุด จำนวน

นักท่องเที่ยว เมื่อปี ค.ศ.2011 มีจำนวนมากถึง 10.2 ล้านคน การลงทุนโดยภาคเอกชนคิดเป็นร้อยละ 80 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ เศรษฐกิจของฮังการีเป็นขนาดกลาง มีโครงสร้างแบบเปิด ได้เข้าไปเป็นสมาชิกขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) อย่างเต็มรูปแบบเมื่อปี ค.ศ.1996 และได้เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป (European Union) เมื่อปี ค.ศ.2004

นโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ฮังการีมีมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ ชื่อมหาวิทยาลัยแห่งเวสซ์เปรม (the university of Veszprém) ซึ่งถูกทำลายโดยกองทัพของ Péter Csak เมื่อปี ค.ศ.1276 ต่อมาในปี ค.ศ.1367 ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่ง ที่เมือง Pécs หลังจากนั้น ก็มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นอีกหลายแห่ง และในปี ค.ศ.1735 สถาบันเทคโนโลยีแห่งแรกของโลก ถูกก่อตั้งขึ้นที่เมือง Selmecbanya ในราชอาณาจักรฮังการี ก่อนที่จะกลายเป็นชื่อใหม่ภายใต้การครอบครองของสโลวาเกียในปี ค.ศ.1920 นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยบูดาเปสต์ทางเทคโนโลยีและเศรษฐศาสตร์ (The Budapest University of Technology and Economics – BME) ซึ่งก่อตั้งโดยจักรพรรดิโจเซฟที่ 2 (Emperor Joseph II) เมื่อปี ค.ศ.1782 มีฐานะเป็นสถาบันเทคโนโลยีที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ที่มีอันดับและโครงสร้างเดียวกันกับมหาวิทยาลัย

ฮังการีมีชื่อเสียงโดดเด่นในด้านคณิตศาสตร์ศึกษา โดยเฉพาะนักคณิตศาสตร์สองพ่อลูก Farkas Bolyai และ Janos Bolyai ซึ่งเป็นผู้ออกแบบเรขาคณิตแบบใหม่ (non-Euclidian geometry) นอกจากนี้ มีนักวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ ๆ เช่น John von Neumann ซึ่งมีชื่อเสียงด้าน Quantum methanics และ Game theory รวมทั้งการนำร่องด้าน digital computing และเป็นหัวหน้านักคณิตศาสตร์ในโครงการ Mantattan

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Project นักวิทยาศาสตร์เชื้อสายฮังการีที่ได้รับรางวัลโนเบลมีจำนวนมากถึง 30 คน แต่ทุกคนอพยพออกจากฮังการีไปในสมัยที่ประเทศนี้กลายเป็นคอมมิวนิสต์หรือในช่วงที่ปกครองโดยรัฐบาลฟาสซิสต์

ในปัจจุบันระบบการศึกษาของประเทศฮังการีประกอบด้วยการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยเด็กก่อนประถมศึกษาจะเริ่มตั้งแต่ 3 ขวบ ถึง 7 ขวบ ในช่วงแรกไม่บังคับให้เข้าเรียน แต่จะเป็นภาคบังคับหลังจากเด็กอายุ 5 ขวบ

การประถมศึกษาในประเทศฮังการี มี 3 ทางเลือก คือ ประถมศึกษาแบบ 4 ปี 6 ปี หรือ 8 ปี แต่แบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ประถมศึกษาแบบ 8 ปี วิชาต่าง ๆ ที่ต้องเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-5 ได้แก่ วรรณคดี ไวยากรณ์ คณิตศาสตร์ ดนตรี ศิลปะ พลศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา วิชาที่เรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 5 คือ ประวัติศาสตร์ ส่วนวิชาต่าง ๆ ที่เรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 6 ได้แก่ ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และฟิสิกส์ และวิชาที่ต้องเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 7 คือ เคมี และภาษาต่างประเทศ 1 ภาษา (อังกฤษ เยอรมัน หรือฝรั่งเศส) ทั้งนี้ ภาษาฮังการีเป็นภาษาประจำชาติ แต่ภาษารัสเซียเคยเป็นภาษาที่ถูกบังคับให้เรียนในโรงเรียนก่อนปี ค.ศ.1990

โรงเรียนมัธยมในฮังการี ตามปกติจะใช้เวลาเรียน 4 ปี แบ่งเป็น 3 รูปแบบ แบบแรก คือ Gimnazium เป็นมัธยมศึกษาสายสามัญ (non-vocational) เพื่อเตรียมเรียนต่ออุดมศึกษา และต้องเรียนภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 2 ภาษา อาจจะเรียน 5, 6 หรือ 8 ปี ขึ้นอยู่กับจำนวนปีที่เรียนในประถมศึกษา แบบที่สอง เรียกว่า Szakközépiskola เป็นมัธยมศึกษาอาชีพที่เตรียมผู้เรียนให้เข้าเรียนต่อสถาบันอุดมศึกษาด้วย ส่วนแบบที่สาม คือ Szakmunkosképző Szakiskola เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาอาชีพ หลังจากจบมัธยมศึกษาต้องสอบจบระดับมัธยมโดยข้อสอบที่เรียกว่า Matura 5 วิชา คือ สอบข้อเขียนวิชาคณิตศาสตร์ สอบปากเปล่าและข้อเขียน วิชาวรรณคดีและไวยากรณ์ วิชาภาษาต่างประเทศ วิชาประวัติศาสตร์ และวิชาที่นักเรียนเลือกเอง 1 วิชา ซึ่งจะสอบปากเปล่า และ/หรือสอบข้อเขียน ข้อสอบเหล่านี้ใช้เป็นข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยด้วย

ภาษาเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนของฮังการี คือ ภาษาฮังการีซึ่งเป็นภาษาราชการ แต่มีชน

กลุ่มน้อยที่ใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาแม่ เช่น ภาษาเยอรมัน โรมาเนีย สโลวีน เซิร์บ และโครเอเชีย เป็นต้น จึงมีสถาบันการศึกษาบางแห่งที่สอนโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อในระดับประถมและมัธยมศึกษา สถิติที่สำรวจเมื่อปี ค.ศ. 2003 แสดงว่า เด็กที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใน ปี ค.ศ.2008-2009 จะเป็นเด็กโรมาเนีย ถึงร้อยละ 15

ชาวฮังการีส่วนใหญ่พูดภาษาฮังการี ภาษาเดียว หรือพูดภาษาแม่หรือภาษาถิ่น ดังนั้น เพื่อการปฏิรูปเศรษฐกิจให้บรรลุเป้าหมาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ (gimnazium) จึงหันมาจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศกันอย่างจริงจังเอาจริงเอาจัง ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 สัปดาห์ละ 12-14 บท นอกจากนี้ยังสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) อีกสัปดาห์ละ 3-4 บท ชั้นเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อเสริมความพร้อมนี้ เรียกว่าชั้นเรียนฝึกภาษา (language training class) หรือชั้นปีที่ศูนย์ (0th grade) แม้ว่าหลังจากปี ค.ศ. 2005 บางโรงเรียนจะลดเวลาเรียนภาษาต่างประเทศและ IT ลงไปบ้าง แต่โรงเรียนที่ยังไม่มีชั้นฝึกภาษา อาจจะต้องจัดให้มิฉะนั้น เพราะตั้งแต่ปี ค.ศ.2006 ผู้สอบจบมัธยมปลายวิชาภาษาต่างประเทศจะต้องสอบผ่านอย่างน้อยระดับกลาง (intermediate level) และผู้เรียนภาษาต่างประเทศในชั้นเรียนฝึกภาษา ในมัธยมปีที่ 2 และ 3 ก็จะต้องสอบผ่านอย่างต่ำในระดับกลางด้วย เช่นเดียวกัน

การอุดมศึกษาในฮังการี แบ่งเป็นวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาในวิทยาลัยโดยทั่วไปเรียน 4 ปี ส่วนในมหาวิทยาลัย จัดให้เรียน 4 – 6 ปี ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือก หลักสูตรระดับปริญญาเอก ใช้เวลาเรียน 3 ปี ก่อนจบระดับปริญญา จะต้องผ่านการสอบภาษาต่างประเทศได้ไม่ต่ำกว่าระดับกลาง ภาษาที่มีผู้เลือกมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษและเยอรมัน และเริ่มนิยมเรียนภาษาสเปนกันมากขึ้น

การศึกษาสำหรับครูอนุบาลแบบสองภาษา ณ มหาวิทยาลัยฮังการีตะวันตก

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2555 ผู้เขียนและคณาจารย์จากภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรอีก 4 คน ได้แก่ รศ.ดร.ภาณุวัฒน์ รักดีวงศ์ ผศ.ดร.วรินทร์ บุญยั้ง ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย ดร.ทักษ์ อุดมรัตน์ และ นาวาเอกกิตติศักดิ์ ดีทองคำ รน. ได้เดินทางไปศึกษาดูงานการ

จัดการฝึกหัดครูอนุบาลของคณะครุศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮังการีตะวันตก ซึ่งตั้งชื่อคณะวิชาตามชื่อของนักเขียนคนสำคัญ ชื่อ Benedek Elek Faculty of Pedagogy ตั้งอยู่ที่เมืองโซพรอน (Sopron) เมืองใหญ่ที่ชายแดนตะวันตกใกล้กับกรุงเวียนนา เมืองหลวงของประเทศฮังการี

ท่ามกลางความหนาวเย็นของต้นเดือนธันวาคม คณะผู้ศึกษาฐานได้รับการต้อนรับที่อบอุ่นอย่างยิ่งจาก คณบดี รองคณบดี และคณาจารย์ของ Benedek Elek Faculty of Pedagogy (BPK) และได้เข้าชมการเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลสาธิต 2 แห่ง ที่อยู่ภายใต้สังกัดมหาวิทยาลัยฮังการีตะวันตก และเป็นศูนย์ฝึกประสบการณ์การณวิชาชีพของนักศึกษาสาขาอนุบาลศึกษา ซึ่งได้รับการจัดอันดับเป็นที่สองในจำนวน 17 สถาบันแห่งชาติด้านการฝึกหัดครูอนุบาลและประถมศึกษา ตามผลการสำรวจของ The National Higher Education Information Centre

จุดเด่นของการจัดการฝึกหัดครูอนุบาลและประถมศึกษา ของ BPK คือ การเตรียมครูอนุบาลเพื่อสอนเด็กในโรงเรียนอนุบาลที่จัดสอนโปรแกรมสองภาษา เน้นเทคนิคการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่า นิทานประจำชาติ และเรื่องราวเกี่ยวกับเทศกาลต่าง ๆ

นักศึกษาครูที่จะสอนเด็กอนุบาลของ BPK จะถูกฝึกให้สามารถแสดงท่าทางและเลียนแบบการพูดของคนและสัตว์ในนิทานได้อย่างน่าติดตามชมและฟัง การฝึกสอนจะถูกสังเกตเป็นระยะ ๆ จากห้องที่กั้นด้วยกระจก ทึบซึ่งผู้ถูกสังเกตและเด็กอนุบาลจะมองไม่เห็นว่ามีผู้อื่น

กำลังสังเกตพฤติกรรมของตนอยู่ อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงจะสะท้อนผลการสังเกตการสอนร่วมกับนักศึกษา หลังการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง

นักศึกษาครูสาขาอนุบาลศึกษา จะเลือกสอนภาษาที่สองได้ 1 ใน 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาเยอรมัน โรงเรียนสาธิตอนุบาลแห่งแรก เป็นโรงเรียนอนุบาลสองภาษา ฮังการี-เยอรมัน สำหรับเด็กเชื้อสายเยอรมันซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในฮังการีตะวันตก โรงเรียนสาธิตแห่งที่สอง เป็นโรงเรียนอนุบาล สองภาษา ฮังการี-อังกฤษ ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสหภาพยุโรปให้ปรับปรุงอาคารสถานที่ เพื่อเตรียมเด็กฮังการีให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองได้ โรงเรียนนี้เพิ่งเปิดสอนหลักสูตร สองภาษาหลังจากได้รับการปรับปรุงเมื่อประมาณปีเศษที่ผ่านมา

นักศึกษาของ BPK มีทั้งประเภทไป-กลับ และ อยู่หอพักซึ่งสามารถรับนักศึกษาได้ 118 คน มีการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้ครูประจำการหลักสูตรระดับปริญญาตรีด้านวิธีสอนด้วย เรียกว่า Pedagogy education program: B.A., special further education หลักสูตรอื่น ๆ ได้แก่ ปริญญาตรีสาขาสังคมศาสตร์ศึกษา (Social Science education program: B.A.) วิชาชีพทางการศึกษาสำหรับกลุ่มนักบริการสังคมและกลุ่มนักจัดการสำนักงาน (Specialized Social Service Group and Office Management Group: professional education) และปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา (Science of Economics education programs: Ph.D. Program) ซึ่งจัดร่วมกับคณะเศรษฐศาสตร์

